

ACCIÓ CATALANA

PUBLICACIÓ SETMANAL

Redacció i administració: Trafalgar, 14. - Barcelona.

Un dels aspectes de la propaganda d'ACCIÓ CATALANA serà el provocar constantment manifestacions patriòtiques en tots els ordres de la vida ciutadana i comarcal. Aquestes manifestacions no seran pas sempre bells esclats, enlluernadors, de banderes desplegadas i d'himnes i visques a la Pàtria. A costat d'aquestes exterioritzacions del sentiment i de l'idea nacionalista, el treball constant dels inscrits a ACCIÓ CATALANA, llur intervencionisme metòdic, llur fe ardent, en la veritat de la nostra causa, llur obsessió, per dir-ho així, de catalanitat, serà una deu fecunda, fèrtil en resultats.

Pertot on hi hagi un inscrit a ACCIÓ CATALANA, pertot on la nostra organització haurà pogut establir les delegacions que propugnen els Estatuts, aquelles manifestacions han d'ésser constants, permanents, estabilitzades. Per iniciativa original, col·laborant o cooperant a les altres iniciatives, promovent-ne amb la flexibilitat que les circumstàncies aconsellaran, aquestes manifestacions han d'esdevenir un ritme normal, han d'ésser el respir mateix de Catalunya.

Una falsa representació parlamentària fa creure devegades en un avenç de l'ideal nacionalista per les comarques de la nostra terra. Pareu-hi esment però, i veureu que el sentiment patriòtic hi és gairebé desconegut. Un districte amb representant a Corts dit nacionalista, no és pas sempre un districte sentimentalment adicte a la causa de la llibertat de la Pàtria. Devegades és precisament en aquests districtes, en aquestes comarques, on la voluntat dels seus habitants és més indiferent a la propaganda i on aquesta es fa, per diverses raons, difícil.

L'obra social de catalanització a què ens referiem la setmana passada és més vasta del que de moment sembla. Sigueu, però, patriota de cor i us en adonareu. La realitat vista per un patriota ardent, dóna gairebé sempre esgarrifor.

En comarques electoralment "catalaníssimes", no hi trobareu ni una escola catalana. I aquells mateixos que hauran arribat a exposar la vida per defensar una exteriorització cridanera de la idea catalana, arriba un temps que inscriuen llurs fills, sense un petit remordiment, a una escola d'ensenyament negat. Són els mateixos que mantenen amb llur subscripció o amb llurs anuncis la premsa descaradament desafecte a la Pàtria i que en llur vida privada el sentiment catalanista hi és rudimentari.

ACCIÓ CATALANA suposa, en tots aquests aspectes, una *pertorbació*. El primer deure de l'inscrit és d'analitzar l'estat de l'idea i del sentiment de Pàtria, a la ciutat, a la vila, al raval, al carrer on visqui. I ajuntant-se als altres patriotes de bona voluntat o aixecant tot sol la bandera, atacarà el que calgui, pendrà l'ofensiva contra tot allò que representi un domini de l'opressor. L'escola, el llibre, la premsa, la fulla adés persuasiva, adés agressiva, han d'ésser les armes dilectes dels nostres amics i a possessionar-se d'aquests instruments eficacíssims han de posar-hi llurs millors esforços.

TASCA PRÈVIA

Els nacionalistes són els qui estimen més totes les valors nacionals i estrangeres, fins les valors que els són adverses. Per això—com fou dit a la Conferència nacional catalana— els nacionalistes són els veritables ciutadans del món. (Recordi's l'observació de Xenius: "L'estranger a París, val més que s'adreci al lector d'un diari chauvinista que no al lector de la *Humanité*", posava per cas). Les coses bones d'Espanya són més conegudes i estimades aquí que en molts d'indrets espanyolistes. Les amistats dels homes millors de l'Espanya actual, dintre Catalunya, no cal cercar-les en la vacuïtat de la U. M. N. sinó en la comprensió del nacionalisme.

La propensió assimilista d'Espanya i la feblesa nacional de Catalunya no deixen preveure una evolució suau de l'actual règim unitari envers una solució federativa. Sense una sotragada, sense una efectiva desvinculació, Espanya no sabria avesar-se mai a considerar Catalunya com una nació sobirana, ni sabria estimar-la, i, d'altra part, Catalunya no assoliria la total i necessària consciència de la seva personalitat. (Recordi's *l'unum a se et divisum ab aliis*).

Individualment, cada nacionalista, fins els qui serven encara confiances en la tàctica col·laboracionista, ha passat el moment, la crisi separatista. Caldrà per la mateixa virtualitat d'una solució harmònica envers Espanya que aquell moment el passi i el realitzi col·lectivament Catalunya?

Tant el postulat federalista com la preocupació del separatisme, constitueixen una afició escatològica. Tot apocalipsi és suggestiu.

Ara com ara, ço que interessa a Catalunya és la seva catalanització. Sense aquesta prèvia tasca social, cap solució política nacionalista no seria viable.

ACCIÓ CATALANA, més que de les contingències futures, es preocupa de la tasca de cada dia; més que dels episodis teatrals es capté de l'eficàcia immediata. Mentrestant, la seva actitud envers l'Espanya hostil o somorta, no és de simpatia ni d'antipatia sinó d'apatia. No vol jugar prematurament a separatismes ni a col·laboracionismes.

25 CTS.

EL FRONT ÚNIC NACIONALISTA

Les seves condicions essencials

Plantejament del problema.

Des de sectors diversos del nacionalisme català s'ha demanat en aquests darrers temps, la formació d'un front únic dels patriotes de Catalunya.

Un dels sectors alludits és el que està representat per ACCIÓ CATALANA. A les conclusions aprovades per la nostra Conferència nacional es demana la formació d'un front únic nacionalista per a la lluita en favor de les reivindicacions nacionals de Catalunya, tot reservant-se cada grup l'acció separada en les qüestions diferencials.

Els homes directors de la Lliga regionalista i llur orgue periodístic, la *Veü de Catalunya*, han patrocinat també la idea. Sembla que, de moment almenys, el front únic que els regionalistes proposen és un front únic per a les eleccions vinents, dirigit, sobretot, contra l'Unió monàrquica nacional.

Potser el grup catalanista que menys disposat es mostra ara a constituir el front únic és el grup—una mica heterogeni—que es diu o li diuen, extremista. Aquest grup ha acceptat el programa del senyor Macià: Establiment de l'Estat català, reunió d'una Constituent, elecció del president de la República catalana, formació del Govern propi amb tots els seus ministres. Fa l'efecte que el senyor Macià veu aquest procés com el pròleg de l'apellació a la força. A nosaltres ens sembla, al contrari, que el dit procés sols pot ésser posterior a aquesta apellació. No comprenem com en el nostre país podrien descabdellar-se aqueixes etapes successives mentre mantinguin llur poder efectiu les autoritats governatives, judicials i militars del règim centralista espanyol.

Si verament es desitja la formació del front únic—i ACCIÓ CATALANA la desitja verament—cal concretar l'abast i les condicions d'aquesta possible aliança de forces nacionalistes. Seguir parlant de front únic, sense definir-lo i sense condicionar-lo, ens exposaria a malentesos i a enganys.

Dues condicions essencials creiem que han d'ésser tingudes en compte per tal de fer viable i eficaç la idea.

La primera condició és la de fixar clarament l'objectiu comú. La segona és el compromís que, mentre aquest objectiu no sigui assolit, cap dels grups que hagin constituït el front únic no pugui fer la pau separada. L'equivalència política d'aquests termes del tecnicisme especial de la gran guerra és, en el cas de Catalunya, d'una perfecta claredat.

L'objectiu comú.—Un front únic polític implica, no una simple coincidència sentimental per al descabdellament de la lluita, sinó un objectiu comú i un pla concret, precís i delimitat.

Hauríem de fixar, primer de tot, aquest objectiu. Cada un dels grups que desitja la formació del front únic hauria d'exposar francament el seu parer sobre l'objectiu, o almenys sobre el primer objectiu que cal assolir. L'establiment del pla d'acció és ja una feina posterior que pertoca a ço que podem dir-ne l'Estat major central.

Un objectiu reduït a les eleccions seria molt mesquí en l'estat actual de la qüestió catalana. Caldria la fixació d'un més vast objectiu de conjunt. Un programa mínim a mantenir davant Madrid—casos de la Solidaritat catalana, de l'Assemblea de Parlamentaris i del moviment per l'Estatut de Catalunya—avui tampoc interessaria massa. Si el programa fos massa modest no podria tenir l'adhesió dels grups que sostenen el nacionalisme integral. En aquest cas fóra preferible que la Lliga regionalista, sola o acompanyada dels minsos acòlits que té en diversos camps de la política catalana, realitzés les operacions pel seu compte i sota la seva única responsabilitat.

Si la fixació d'un objectiu comú vingués, seria indispensable que es procedís amb sinceritat absoluta. Hi ha un principi de tàctica política pseudo-maquivèlica que estableix la fixació d'un objectiu molt vast, amb la intenció d'avenir-se després a resultats molt més modestos. Aquesta tàctica respon a la mateixa trista psicologia d'allò que, amb paraula que no és de mena catalanesca, anomenem *regateig*. Es demana molt, per a anar baixant després les pretensions.

Els regionalistes han seguit gairebé constantment aquesta tàctica.

Algunes vegades l'han explicada i defensada públicament. Sabrien ara renunciar-hi? És notori que no els ha donat grans resultats. Enc que només fos per motius empírics, hi haurien de renunciar.

La pau separada.—Els que lluiten units, han de negociar units també. Cap aliat no té dret, sense rompre l'aliança, a entrar en negociacions amb l'enemic pel seu propi compte, d'amagat dels companys de guerra o sense l'assentiment d'aquests.

Tampoc no té el dret—això és evidentíssim—de fer la pau separada, mentre l'objectiu comú fixat no s'ha aconseguit. En els tractats d'aliança de la gran guerra havem pogut veure consignades ben explícitament aqueixes normes de lleialtat.

Examinem els tres casos de front únic català en el present segle: Solidaritat, Assemblea de Parlamentaris, Estatut de Catalunya. En els dos primers casos els regionalistes es desentengueren dels dits principis. Durant la campanya de la Solidaritat, entraren en negociacions amb Maura (projecte de règim local). La campanya de l'Assemblea de Parlamentaris acabà amb la pau separada per part dels regionalistes, amb l'apèndix d'En Rodés (ministre García Prieto). En el cas de la campanya per l'Estatut de Catalunya, la Lliga rebutjà la proposta de pau separada (Comissió extraparlamentària). Al cap de molt de temps, En Cambó es confessà, en públic, penedit de no haver acceptat aquella fórmula.

Aquests antecedents, i alguns més que avui no citem, afegits a fets actuals, justifiquen el plantejament del problema del front únic tal com queda exposat. I plantegem així el problema, no pas amb la torta intenció de complicar-lo, ans bé amb el sincer propòsit d'ajudar a resoldre honestament les seves dificultats.

RÈPLIQUES

I

Sovint en articles de diaris espanyols, havem llegit que els nacionalistes eren uns pedants insuportables. Bona part d'aquests articles anaven signats per Miguel de Unamuno.

És impossible que entre els nombrosos defensors de les reivindicacions catalanes, no tothom hagi sabut emprar un estil planer i un tó d'estar per casa. Crec tanmateix que no ha estat aquest fet el que ha dut a alguns escriptors espanyols a aplicar-nos el qualificatiu de pedants.

L'espanyol ens troba pedants, perquè el nostre llenguatge deixa violentament en descobert la seva enorme pedanteria. L'espanyol és un pedant fossilitzat. Fa tant de temps que n'és que ja no té memòria d'haver estat mai altra cosa.

No és pas una facècia això. És la veritat. Obriu qualsevol diari de Madrid que parli de Catalunya i dels seus problemes; poques vegades hi trobareu res que faci pensar en la possibilitat d'un diàleg; gairebé sempre topareu amb un seguit de consells, de preceptes i de sentències de jutge suprem.

"Catalunya, si vol obtenir allò que en les seves pretensions sigui legítim, cal que cuiti destruir tot equívoc..."

"Catalunya esqueixada d'Espanya no podria subsistir. Espanya té un legítim orgull en aquesta regió productora, intel·ligent, treballadora i sòbria que crea riquesa constantment".

"Cal sobretot tenir un concepte absolutament exacte de l'autonomia en el segle en què vivim. Els pobles no poden disgregar-se quan la ciència els va acostant a través de l'espai. Han d'administrar-se ells mateixos. Cadascú té les seves característiques i són oposats llurs mitjans de producció i de tributació. Però, per damunt d'aquestes coses materials hi ha l'unitat espiritual, la raça, que és una cosa perdurable, eterna."

N'hi ha o no n'hi ha de pedanteria en aquets paràgrafs extrets a l'etzar d'un número relativament modern del *Sol* de Madrid? Crec que no n'hi pot haver més. Hom hi interpreta amb divina assegurança el sentiment d'Espanya; hom hi resol que Catalunya no pot imitar l'exemple de Bèlgica, d'Holanda o de Dinamarca; hom hi afirma, tancant els ulls a l'evidència, que el corrent modern és enemic dels nacionalismes; i, per roda final, hom hi estampa que la unitat espiritual, la raça, és eterna.

L'eternitat! Tanmateix és una cosa massa important perquè romangui a disposició de qualsevol redactor de periòdic, baldament aquest periòdic sigui el *Sol* de Madrid.

Serem tan pedants com se vulgui, però, en definitiva, no fem sinó reaccionar contra una altra pedanteria que durant tres segles ha volgut fer creure que Catalunya era una mena d'escarràs distingit.

II

Acceptem agraïts les flors d'amistat que ens dedica Gaziel en un article aparegut a la *Vanguardia* del 26 del mes que som, i per damunt l'abisme que ens separa el saludem afectuosament.

Ens sap greu que endut pel seu desig de no traïr la vella amistat, s'hagi curiosament esgavellat, atribuïnt l'únic article que no li plaïa a un home no pertanyent a la seva generació. A ACCIÓ CATALANA tots ho signem tot. Si l'andònim no tenia com a primera virtut la de fer-nos estretament solidaris, no valdria la pena d'adoptar-lo.

Afegim que l'article alludit per Gaziel ni des de d'un punt de vista doctrinal, ni des d'un punt de vista pràctic representa cap aberració. Si el to de la política europea d'avui és la desassociació per a anar a noves reintegracions! No contradiu tampoc, ans ratifica, les ponències aclamades a la Conferència nacional catalana. Adés i ara, el nostre únic programa és obtenir la plena sobirania de Catalunya.

Dir, de més a més, que un cop sobirana, Catalunya és probable que no defugís un pacte o col·laboració amb les nacions considerades més afins, no és incompatible amb el separatisme. No altra cosa digué En Bofill i Matas defensant les seves conclusions, quan hipotèticament retreïa intel·ligències amb França, amb Provença, amb Itàlia...

Cal remarcar, encara, que la metàfora que Gaziel ha volgut usar per l'explicació de les actituds separatistes i federalistes és absolutament inoportuna. Allò que oficialment s'anomena Espanya no és un vas de vidre. Un vas de vidre és un objecte massa substancialment uniforme, massa formalment característic, per representar l'Estat espanyol.

No som intransigents tanmateix. Si Gaziel s'entesta a dir que l'Estat espanyol és un vas i resultés efectivament que ho és, com que un vas no té modificació possible, treballarem per trencar-lo sense cap segona intenció de refer-lo.

RIMS

Símbols

II

La grogor de la ginesta
quina enyorança que fa!
Catalunya!, Catalunya!,
Bé tardes prou d'arribar.
Per endolci'm l'enyorança
giro els ulls cap a la mar,
si la grogor fa enyorança,
el blau de mar fa plorar.
De llisa com és i plana
fa ganes de caminar
sense barca, sense veles
ni sense ales per volar,
peu eixut per damunt l'ona
com Crist hi degué passar.
Els camins, ans invisibles,
com s'hi veuen ara clars!:
són lluents i tortuosos
i es perden enllà la mar
i un oratjoll fi els arrissa
que els acaba de fer clars,
són uns camins sense terme,
no es sap on van a parar,
els corrents de mar que els menen
ningú no els pot deturar.
Don Jaume, tan alt com era,
les seves naus els fià
i el van dur fins a Mallorca,
quan va anar-la a enamorar.
Altres reis grans s'hi fiaven
i també els van ben menar:
uns feien cap a Sardenya,
altres un xic més enllà
i aquells altres a Sicília,
que encara els deu enyorar.
En Roger també els sabia
aquests camins de la mar,
aspre i ferreny com ell era
no el podia enamorar
sinó Grècia, aquella dea
mig terra i mig cel i mar.
Mariners, hisseu les veles,
la mar és oberta encar,
no pot sè esclava cap pàtria,
en una presó tan gran,
amb una porta tan ampla
i amb aquests camins tan clars.
Orseu naus cap a la dreta
i passeu per Gibraltar,
Oceà Atlàntic endintre
fins que al cel veieu brillar
les quaranta cinc estrelles
que ens fan glatir tants anys ha,
per veure si l'estel nostre
ja hi comença d'apuntar.
Catalunya!, Catalunya!,
bé tardes prou d'arribar,
tant temps que et sotgem per terra
i potser vindràs per mar!

REVISTA DE LA PREMSA

"Nuestra acción en Marruecos"

És sota aquest títol compost a grans titulars, que alguns quotidians barcelonins ofereixen a llurs lectors la informació i comentaris marroquins. Quotidians barcelonins, això és, redactats i impresos a Barcelona, no pas per l'esperit ni per la llengua. *Nuestra acción en Marruecos* no és pas doncs "la nostra acció al Marroc". És un ben entès del qual cal partir.

Parlem clar

"Edmon" a *Avant!* de Vilafranca (1 agost), es refereix als dos camins a seguir per a l'obtenció de l'ideal català: el de l'efusió i el de la violència.

"Deixem de banda, doncs—ja que la creiem eixorca,—la solució efusiva. No en parlem més. Limitem-nos a tractar de la violenta".

Catalunya, nació, es troba en situació de guerra amb l'Estat que detesta la seva llibertat. Aquesta afirmació situa francament, decididament els patriotes en el bon camí. És l'actitut d'ACCIÓ CATALANA, és la tèsi de la Conferència nacional. No estem però preparats. Cal una tasca prèvia: ACCIÓ CATALANA l'ha prevista i per això crida als seus rengles a tots els patriotes decidits a treballar per la causa. Per això segons "Edmon":

"Convé, però, confessar que actualment no estem preparats per a lliurar la batalla decisiva. No posseïm cap organització ni cap índex d'organització que ens doni dret a una suposició, la més petita.

"I no vol dir que en fer aquesta confessió ingènua renunciem, per aquesta eventualitat, al deure ineludible que tots tenim de sacrificar la vida per la independència de la Pàtria. Quan perillós fóra posar, ara, en mans d'un inconscient una eina de combat! I diem això nosaltres que no som dels que, malgrat predicar una bella doctrina, defugen tota avinentesa que els obligui de practicar-la".

Heu's ací el criteri d'ACCIÓ CATALANA bellament exposat.

Generacions

Hi ha una vasta bibliografia d'assaigs i tractats entorn la idea de generació. Recentment a propòsit d'una nota apareguda en aquesta secció, s'ha parlat de la generació antisentimental i de tal altra, naturalment la successora, on hi ha qui es capaç de no moure's d'una ideologia d'estudiant de batxillerat. Tot això és vell i bell. Encara, després de tan capgirar-ho, la mateixa història! Tanmateix aquest tarannà és plaent. Sorprenguem-ne el ritme per a lliurar-nos-hi a la nostra hora! No serà una petita dolça venjança compadir d'aquí uns quants anys, des de les columnes d'un diari entenimentat la pobre jovenalla que pretindrà encalçar-nos? Això no voldrà pas dir que no hàgim fet alguna cosa aprofitable: per exemple, que gràcies al nostre esforç no els calgui oferir-se al més-dient per a escriure en castellà i al dictat d'un amo i senyor.

El redactor dels *Ecos del Dia Gràfico* ha situat perfectament la controvèrsia, gairebé diríem anònima. La generació d'avui, com l'anterior, i com la que els succeirà, no han fet més que política, entenent per política l'acció nacionalista:

Però, és que no va obeint tot a Catalunya a una intenció política? Un mateix afany de política patriòtica ajunta l'home de les orientacions populars, que aquell qui en una càtedra amagada, diu una lliçó a un públic reduït. Es construeix un drama, s'articula un llibre, es reivindica un adjectiu arcaic, es basteix una biblioteca, s'estén una línia telefònica, es fonen uns vidres o uns esmalts, es ritmen uns versos, es fan uns exercicis gimnàs-tics, s'acompanya una pilota amb el cor, es treballa un marbre o un boix, pensant en la major glòria de Catalunya.

Heu's ací una alta comprensió en aquestes ratlles. Diríem que és aquest mateix amor a Catalunya que fa tan generosa la intel·ligència que les ha dictades. Si poguessin ésser dites i recontades les petites, meravelloses coses que l'amor a Catalunya ha fetes fer entre els nostres connacionals!

Per això han estat tan fàcils i tan sorprenents per llur eficàcia aquests casos d'hellenistes que, arribats a consellers de l'Ajuntament, han sobresortit com a organitzadors municipals, o el d'aquests poetes que han sabut saltar dels sonets al Parlament o a la Mancomunitat. I és

que potser com enlloc, es produeix entre nosaltres la dualitat de l'home de lletres, d'art o de *métier* i, a la vegada, polític, fenomen que només es dona en èpoques revolucionàries o en ambients de saturació patriòtica".

Aquesta saturació patriòtica aquest sadollament que per creure'l incomplet ha motivat l'organització de la nostra entitat, no solament és entre poetes, filòsofs i artistes, sinó en gent humil, en fadrins d'oficis vulgars i en aprenents de feines rudimentàries. Si l'energia espiritual que el catalanisme ha fet despendre hagués estat aprofitat per organitzacions aptes per a aplicar-la a activitats de vera eficàcia per la causa de la nostra redempció nacional, aquella impregnació a hores d'ara hauria estat completa. Qui no recordarà les belles anyades escolars solidàries i post-solidàries? Quants d'aquells companys de minyones no coneixem avui envilit en un apatriotisme barroer o en un relativisme sufocant?

Aquests minyons d'ara no són antisentimentals. Com ho han d'ésser si precisament alcen tot el sistema polític llur damunt un sentiment? Saben, però, que cal raonar el sentiment, per tal com hi ha doctrines que es fonamenten sobre la subordinació dels sentiments particularistes, a raons generals i, ells, van elaborant doctrines, pastant-les amb històries i amb filologies i etnografies i amb tota una varietat de fets en els quals el sentiment primitiu només hi intervé que com a animador".

I és aquest sentiment motor d'amor a Catalunya que permetrà a dins els límits d'una disciplina nacional, la realització de les més pures idealitats contemporànies, i la seva absència la que provocaria una descomposició en el país. Bé podríem dir que, entre els catalans, com a homes d'esperit, només dins el sentiment de Pàtria hi ha la salvació.

"Tot o res"

"Vibrant" en el darrer número de la *Tralla* (29 de juliol), fa un comentari al darrer paràgraf de la nostra editorial del número 1.

"A Catalunya, del nostre dilema se n'ha fet un arma de combat contra nosaltres. "ACCIÓ CATALANA" diu: "no està per dilemes; la nostra política és la del tot". Doncs bé: els nacionalistes radicals catalans no ens

desdím del nostre. El nostre dilema no és sols d'actuació política, sinó de reivindicació nacional."

I, a continuació, reivindica el "res" no pas com una ínfima protesta insubstancial i apolítica, sinó com a una nova afirmació de sobirania. Està ben comprès. Però és que el "res" no és un estímul per al repòs? És que no és freqüent en tots els ordes de la vida de lliurar-se immediatament al "res" davant l'esforç previst per a obtenir el tot? Prendre el que ens donguin és, verament, un regateig. Afirmar el "res" davant una oferta migrada, és expressar una voluntat lliure; hi consentim. Però a la vegada, és admetre la possibilitat de què ens haurem d'acontentar per sempre amb el dilema darrer.

No admetem el regateig. Davant una concessió migrada podem negar-nos a acceptar-la i havem dirigit el "tot", sense cedir, amb intransigència. Amençar amb un "res" sobirà pot ésser, en el duel suprem, cedir, recular, acovardir-se. Bé podria ésser que per un nacionalista radical el veritable dilema hagués d'ésser "Tot o morir".

En un altre paràgraf del seu article "Vibrant" diu:

"Acció CATALANA, tot just arriba al camp de la lluita per la Pàtria que el seu primer salut és encometre'ns. Com se li conceptuarà la seva lleialtat si el seu primer salut és ofendre el germà que, equivocant o no, defensa una idealitat en bé de Catalunya?"

La nostra escomesa era simplement una diferenciació de criteri. Si ofensa s'hi ha pogut veure no hi havia pas intenció d'inferir-la. Entre patriotes, per bé que els punts de partida siguin diversos, no hi pot haver ofenses. Mentre la Pàtria no ha obtingut la seva llibertat, és allò que uneix que cal retreure. No podria ésser que d'aquells dels quals més teméssim, a l'hora del combat decidís en sorgís l'heroi?

Txeco-Eslovàquia

A la secció Fonts i documents reproduïm unes dades sobre el governament de la República txecoslovaca extrets d'un llibre de Lluís Eisenmann aparegut en 1921. Coincideix aquesta reproducció amb l'aparició a l'*Action française* (1 agost) d'una informació, potser tendenciosa en alguns aspectes, sobre l'estat de les relacions entre txecs i eslovacs.

Txeco-Eslovàquia per homes assenyalats de l'actual promoció nacionalista catalana representa per a Catalunya un exemple, no pas per cap semblança en la seva constitució dual, va sense dir, ans perquè els motius nacionals allegats per txecs i eslovacs a independitzar-se tenen determinats punts de contacte amb els motius allegats pels patriotes catalans. D'ací l'interès amb que tot allò que fa referència a aquesta jove República europea és seguit entre nosaltres.

Segons l'*Action française* les diferències d'esperit, de civilització i d'idealisme que separen llatins i txecs són gairebé absolutes. Cal però fer una lleugera restricció.

"Aquest ideal catòlic ha donat a aquest petit poble eslav, un cert caràcter llatí que no es descobreix pas a la província veïna de Bohèmia. L'autonomia és completa entre el poble txec i l'eslovac. D'ací el gros error no solament polític i social sinó ètnic que s'hagi pogut cometre en crear aquesta República txecoslovaca. Aquesta nova República "wilsoniana" té una direcció txeca segurament maçònica".

Lluís Eisenmann en el seu llibre ja havia fet observar que aquest país jove forjat de tantes peces, llarg, complicat, informava per aquesta juvenesa una feblesa. Deia però que el seu nom ingrati era per ell sol un programa: afirmava el seu origen nacional, la seva aspiració a ésser un Estat popular, profundament democràtic. Opinava que aquesta mateixa juvenesa que se li reprotxava, i que no és sinó un rejuveniment, si per un costat podia ésser una feblesa per l'altre podria ésser la seva força. Segons aquest autor:

"La naixença de la República txecoslovaca és contemporània de la naixença d'un món nou. Hi ha estat com a Estat nou, penetrat per una tradició antiga i un treball secular del sentit profund de l'interès nacional, però orientat de cara a l'esdevenidor, dirigint tots els seus pensaments a justificar la confiança que el món hi ha posat, disposat a defensar amb totes les seves energies la seva llibertat durement reconquistada i la seva independència."

Segons l'*Action française* els txecs tenen oberta una guerra encarnissada als eslovacs, assajant de llançar-hi la dissensió a base d'una lluita oberta anticatòlica. Hom diu i tot que

per part dels eslovacs s'han dibuixat temptatives d'acostament amb Budapest. S'atribueix la dissensió que l'ideal nacional està lligat estretament en tots els pobles amb l'ideal religiós. Efectivament segons Eisemann:

"La posició del catolicisme és molt més forta a Eslovàquia que en els països txecs. El catolicisme dels eslovacs és profund, dòcil i jalós. El del txecs és gairebé herètic o, en determinats casos, herètic del tot".

El comentarista de l'*Action française* acaba desitjant a la República txecoslovaca de no rompre amb les seves lluites interiors la seva unitat ben precària. Considera a aquest nou Estat com a un malalt de naixença.

"Si la indústria bohèmia es decanta cap a Alemanya, la seva veïna del Nord, els muntanyencs eslovacs, esguarden devers Hongria, llur veïna del Sud, la qual, en despit de la pau wilsoniana és un dels Estats més sòlids d'Europa".

Cal, repetim, considerar aquestes informacions com a tendencioses. Amb tot, per l'interès i la simpatia que sentim per aquesta República i, sobretot, per la perfecta organització que sabé donar a la lluita per la independència, seguirem el procés de la seva consolidació o dislocació amb el màxim d'atenció.

FONTS I DOCUMENTS

La constitució i els poders públics a Txeco-Eslovàquia

La constitució de la República txecoslovaca, promulgada el 29 de febrer de 1920, estableix un govern republicà, els orgues del qual són un president de la República, i un Parlament format d'un Senat i d'una Cambra dels diputats. Una revisió constitucional només pot ésser feta que amb una majoria de les tres cinquenes de l'efectiu total en cadascuna de les dues Cambres.

El president de la República és escollit per set anys per les dues Cambres reunides en Assemblea nacional, sota la presidència del president de la Cambra dels

diputats, en una elecció que només és vàlida quan la meitat més un dels membres del Parlament hi prenen part, a la majoria de les tres cinquenes de votants als dos primers vots d'escrutini, i, al terç, a la majoria relativa. Si la presidència esdevé vacant per defunció (en aquest cas, l'elecció té lloc als quinze dies) o si el president està impedit per malaltia o per tota altra causa de complir les seves funcions, el poder executiu és exercit pel ministeri, qui en pot canviar el seu president: si l'impediment es prolonga passats els sis mesos, l'assemblea sobre la proposició del ministeri feta a la majoria dels tres quarts, nomena un president suplent. El president només és immediatament reelegible una vegada. Representa la República en les relacions internacionals, és cap suprem de la força armada i té el dret de gràcia. Tot tractat que imposa a l'Estat o els ciutadans càrregues pecuniàries o militars i tot tractat de pau no entra en vigor sinó després de ratificació pel Parlament. Tot tractat que modifica el territori de la República no pot ésser ratificat sinó a la majoria requerida per la revisió. El president convoca, prorroga i dissol les Cambres, els adreça missatges, que té el dret de llegir ell mateix, per donar-los compte de l'estat dels afers públics i suggerir-los les mides que judica útils, i té el dret de demanar-los una nova deliberació sobre tota llei sotmesa a la seva signatura: si per crida nominal, mantenen llur vot, o si, a la Cambra dels diputats, una majoria de les tres cinquenes parts s'ha pronunciat de nou a favor de la llei, el president no ha de fer sinó promulgar-la. És irresponsable llevat el cas d'alta traïció, per la qual el Senat, sota la acusació de la Cambra, pot infligir-li la única pena de caducitat.

Els 300 diputats són elegits per sis anys, i els 150 senadors per vuit. Les dones són electores i elegibles exactament com els homes. El Parlament actual compta 13 diputades i 3 senadores. El sufragi és universal, igual, directe i secret el vot; obligatori, la majoria electoral de 21 anys per la Cambra i 26 pel Senat, l'edat d'elegibilitat de 26 i 45. Les vint-i-tres circumscripcions electorals entre les quals està dividit el país tramet cada any a la Cambra de 6 a 45 diputats, les tretze circumscripcions senatorials, de 4 a 23 senadors. La representació proporcional funciona fins a l'extrema utilització de les restes damunt el

conjunt del país, i són preses les més grans precaucions per a assegurar la sinceritat del vot. Si l'una de les dues Cambres és dissolta o quan el seu mandat expira, els electors han d'ésser cridats a votar en els dos mesos. Llevat la prerrogativa dels diputats en matèria financiera, les dues assemblees tenen els mateixos drets, però el Senat només té un termini de sis setmanes per a pronunciar-se sobre les lleis votades per la Cambra, i d'un mes per a les lleis de finances i les lleis militars, mentre que la Cambra té tres mesos per a adoptar o repel·lir els projectes que li tramet; i els diputats poden, més fàcilment que els senadors, transformar en llei, per un vot renovat, un projecte repel·lit

per l'altra Cambra.

Els ministres són 16, nomenats pel president de la República: Presidència del Consell i interior, afers estrangers, defensa nacional, finances, justícia, instrucció pública, ferrocarrils, treballs públics, comerç, agricultura, telèfons i telègrafs, previsió social, higiene pública, proveïments, unificació de les lleis i Eslovàquia.

Un tribunal constitucional de set membres és cridat a judicar de la constitucionalitat de les lleis.

Els partits tenen una existència legal, per tal com tenen el privilegi de presentar les candidatures i de formar sota la presidència d'un funcionari les oficines electorals i les comissions de renovació de cens.

NOTICIARI D'ACCIÓ CATALANA

Al Vendrell

En els jocs florals de Vendrell que es celebraren el dia 26 del mes passat, En Ventura Gassol, d'ACCIÓ CATALANA, amb motius d'ésser president del jurat hi digué un parlament amarat tot ell de l'esperit de la nostra entitat.

Començà dedicant unes paraules d'homenatge a l'illustre poeta Angel Guimerà, president d'honor d'aquella festa. L'Angel Guimerà, digué, presideix d'esperit aquest acte i el sentim ara present entre nosaltres com és present en tot acte que es faci de llengua catalana, car en enaltir la llengua catalana hi ha treballat tant, que les relacions que avui l'hi lliguen no són altres que les de un creador amb les seves criatures. Parlà de Catalunya, dient que Catalunya tot i tan petita com és, té una diversitat de paisatges i de regions, amb les característiques pròpies de la gent de cada regió que un hom diria que quan Déu passà per la terra, Catalunya fou el lloc on en menys espai hi feu més meravelles i miracles. Fa una excursió espiritual per les Valls del Pireneu català, l'Empordà, el Vallès, el Panadès, i acaba cantant aquella "gent del camp gent del llamp", resumint i glossant en aquest adagi el temperament dels catalans. Aquest llamp no és altra cosa que aquell foc de l'esperit que dueu dintre de vosaltres i que tan aviat ens ablanceix el nostre cor com una cera davant d'un cas de pietat, com ens el fa espurne-

jar de ràbia davant d'un cas d'odi i de noble venjança.

Canta la Catalunya de l'esperit que viu incorruptible dintre de nosaltres amb els polítics i sense els polítics, aquella Catalunya que no tots sabríem definir el què és, però que tots la sentim, d'una manera tan viva, que ens dóna la plena consciència que nosaltres només som catalans i que és una i única la nostra Pàtria.

Els Jocs florals són una d'aquestes festes que venen a avivar aquesta Catalunya de l'esperit. La llengua és un dels elements més essencials d'aquest esperit. La llengua és la mateixa substància d'un poble. La llengua ha estat el gra de sal que ha guardat de corrupció l'esperit del nostre poble com el de tantes altres nacionalitats que han tingut de passar la prova de l'opressió. Parla de la força d'imperatiu de la llengua, de la força creadora i de la valor sagrada. És seguint aquesta escola, començant per l'estat d'ànim que crea en nosaltres una paraula i acabant per l'essència que donava a les coses quan Déu els anava donant nom, que arribà a glossar aquell evangeli de Sant Joan: En el començament era la paraula, i la paraula era davant Déu... i la paraula es va fer camí. És per aquesta virtut imperativa de creació que té la paraula que, el dia que tots els catalans tinguéssim prou fe i fòssim prou purs per dir la paraula Catalunya, faríem reviure la Pàtria que tots enyorem. Majorment havem de glorificar la

nostra llengua com en senyal de desagravi i de protesta, car ha estat sempre el blanc de les ires i de les ignoràncies dels nostres enemics que hi han vist sempre el camí més directe per arribar-nos a l'ànima. Testimoni n'ha estat en més d'una ocasió el nostre president Guimerà, qui apart d'ésser un dels que han ajudat a fer i a formar la nostra llengua, ha estat també el lleó més fer en defensar-la, lleó que amansit i tot com ara es troba pels anys, encara fa sang quan prova de treure les urpes. És per això que no fa gaire temps li foren retirades dels teatres d'aquella Espanya les seves obres, amb gran aprovació i felicitacions i telegrams de la gent més castissa i més torera. Devien tenir por que en sentir aquell:—Jo mato homes! Jo llops!,—no se'n adonessin que en el món encara hi ha pobles homes i pobles llops i que nosaltres som dels pobles homes i ells dels pobles llops, com es veu pel Patró que ens simbolitza els uns i els altres: el seu mata homes, el nostre dracs.

Acaba fent un elogi de la dona catalana i una salutació a les del Vendrell i invitant els joves que així com jugant a Jocs florals, han elegit una regina, aprenguin de fer-ho en veritat, que en això de saber-se i de poder-se triar i elegir rei consisteix el saber-se i el poder-se constituir lliures.

Els actes de Ripoll

Per les notícies que cada dia es reben a les nostres oficines que ens descriuen que la nova d'aquests actes ha produït entre els nacionalistes de Ripoll i de la comarca, la diada patriòtica de Ripoll serà una data eminent.

De l'organització d'aquests actes en la qual els nostres amics ripollencs posen tot l'entusiasme llur n'anirem assabentant als lectors d'ACCIO CATALANA en els números successius. Per endavant ens és grat de dir que poques vegades un fervor més pur ha estat posat per part dels elements organitzadors a preparar manifestacions com les que havem anunciat per al 27.

A tots aquells amics nostres de la comarca o de Barcelona que s'han interessat o puguin interessar-se per a contribuir a l'esplendor d'aquells actes, a les oficines d'ACCIO CATALANA (Trafalgar, 14, entressol) o al comitè ripollenc organitzador els informaran de bell grat.

Als col·legues catalans

El el número 1 d'ACCIO CATALANA adreçàvem una salutació a tots els col·legues catalans que lluiten per la llibertat i la salut de la Pàtria. Aquesta salutació ha estat corresposta gairebé podem dir unànimement. De tots els indrets de Catalunya on surten periòdics afectes a la causa de la nostra reivindicació nacional, per mitjà d'ells mateixos havem estat distingits amb altres salutacions expressives.

De nosaltres a ells i d'ells a nosaltres sabem que la correspondència no mancarà. Tot i els matisos que en aspectes de vegades secundaris ens en podran separar, un nom sagrat, Catalunya, ens uneix i una mateixa aspiració pot, en un moment donat, fer-nos companys en la columna mobilitzada.

Serveixi, a cada moment, l'exposició de les nostres doctrines, com a franca expressió del nostre pensar sincer i estimulem-nos mútuament en la competència del culte a la Pàtria.

Aquells col·legues als quals els serà escaient de reproduir els escrits que es publicaran a les planes de la nostra publicació setmanal, els n'atorquem a cor obert, el permís. Un prec només: que facin constar el nom de la mateixa que és, a la vegada, el de l'entitat per la qual treballem amb tota l'ardència del patriota més exigent i el del moviment que nosaltres voldríem que fos el que definitivament assolís l'obten-

ció íntegra de l'ideal que ens impelleix a la lluita.

L'augment d'inscrits

El nombre d'inscrits a ACCIO CATALANA augmenta cada dia més. I no són pas sols els patriotes de ciutat aquells qui senten més d'interès per la creuada nacionalista que la nostra organització va a emprendre: de pertot de Catalunya les adhesions arriben amb una continuïtat estimuladora.

Per ACCIO CATALANA seria plaent de reproduir, si l'espai li permetés, les lletres amb què moltes de sollicituds d'ingrés van acompanyades. LLur lectura reconforta de l'esforç que estem realitzant i la tasca que ens havem proposat sembla davant aqueixos fervors, més fàcil.

Aquells qui no havien militat mai en política; altres qui se n'havien apartat pels desenganys; adolescents que per primera vegada ofereixen llur esforç per a precipitar l'adveniment del gran dia. ...En totes aquestes lletres batega una confiança absoluta en la causa que defensem i en les normes que, creient-les d'eficàcia immediata; han estat establertes. Una frisança patriòtica commou els àmbits de la terra catalana i dirieu que els més ardits dels catalans estan només a l'aguait per a poder-se allistar allà on llur febre de realitats i d'activitat pràctica, trobarà el viarany segur que mena al temple de la Victòria.

I N F O R M A C I O

La crisi del catalanisme

A *Vida Nueva* de Madrid, signat per Gabriel Alomar ha aparegut el següent article:

"El catalanisme acaba de sofrir una polarització. El fenomen és natural i esperat, comú a totes les escoles polítiques. Però aquest cisma no s'ha fundat, com el d'anfany, en una diferència de visió política, a la manera del que separa les dites esquerres i dretes, sinó en la intensitat de la fe nacionalista i dels procediments per a fer-la triomfar. En el fons es tracta d'una tendència platònicament revolucionària per oposició a un suposat evolucionisme que

ha perdut ja tota sinceritat i eficàcia. Per bé que amb una considerable atenció de matisos, aqueixa divisió equival a la dels nacionalistes irlandesos en relació amb llur nou règim, en certa manera és una forma nova de l'antiga distinció entre els catalanistes del *tot o res*, representats per l'Unió catalanista i del periòdic la *Renaiçença*, i els regionalistes transigents de la Lliga, el qual orgue és la *Veu de Catalunya*.

Observi's, però, que es tracta d'una heterodòxia nada a la pròpia Lliga, per impulsions del desengany aportat per les col·laboracions governamentals i per les evidents infidelitats dels caps. Però la cosa inte-

ressant és el consignar que l'escisió ha sorgit en les qüestions de continent i no de contingut; és a dir, en el relatiu a la doctrina de llibertat o emancipació de Catalunya, i no en quant al grau de llibertat aplicable als catalans una vegada emancipats. Som davant una heterodòxia nacionalista, més que pròpiament política.

* * *

L'opinió espanyola, en general, no ha sabut judicar el catalanisme. S'ha col·locat davant seu en el jaent més irracional, perquè s'hi ha oposat precisament una exaltació patriòtica, fent xocar valors irreductibles, graus anàlegs en l'escala sociològica. Vull dir que l'opinió espanyola, en combatre els catalanistes, només tenia un mitjà poderós i eficaç per vencè'ls: presentar-se com a forma més avançada en el transformisme dels pobles; com a cristallització d'un ple valor polític o civilista, per contrast amb un valor senzillament nacional més proper al patriotisme sentimental i empíric dels grups primitius.

Aquesta consideració ens suggereix una paradoxal conseqüència: la major força del catalanisme li han donat les lleis persecutòries esgrimides contra seu. Per què? Perquè han palesat per contrast, la justificació de la protesta i, sobre tot, perquè han revelat que els perseguïdors, com a grup nacional, mancaven de superioritat política, això és, de sentit de llibertat per a merèixer indiscutiblement l'hegemonia, la funció de cerebralisme col·lectiu en què consisteix la "capitalitat".

Quina eficàcia de victòria es pot atribuir a una nació que, en la seva rivalitat contra una altra, recorre, per exemple, a la llei de Jurisdiccions? La baixesa dels mitjans de lluita, sigui quina sigui llur eficàcia immediata, és un aventatge cedit a l'adversari, per tal com conté una confessió d'inferioritat.

L'Estat espanyol no sabé ni pogué oposar a les reivindicacions catalanes una superioritat política, i volgué imposar-los una ortodòxia nacional o patriòtica. La irreductibilitat era natural. Ultra això entre dues sentimentalitats patriòtiques, formes equivalents en grau d'evolució, té més simpaties de victòria la que demana una llibertat, perquè aqueixa aspiració llibertadora li dona categoria política, valor universal, interès humà. En canvi, un patriotisme oficial, molt més si se sosté

per la coacció armada i en sancions legals, conté gèrmens de tirania.

Però certament s'hauria pogut lluitar amb eficàcia contra el catalanisme. Crec tenir autoritat per a firmar-ho. El catalanisme (em referesc a l'únic que ha aconseguit atènyer plenitud orgànica, que és el de la Lliga) incorregué en un greu pecat inicial i fonamental: s'apellà realista, això és, oportunista materialista, enemic de tota exaltació. S'extirpà conscientment la seva millor virtut: l'idealisme. I així poguérem veure la paradoxa d'una escola de llibertat nacional que es declarava enemiga d'aquells impulsos històrics que aportaren les llibertats nacionals: això és, la Revolució, el romanticisme, el liberalisme. En el fons hi hagué un equívoc purament verbal: el nacionalisme català es volgué inspirar en el nacionalisme francès, que és, com se sap, una apellació a l'antic Règim contra les darreres conseqüències de la llibertat individual i nacional resumides en l'internacionalisme. Quines simpaties de solidaritat internacional podia desvetllar aqueixa escola de reacció social i d'escepticisme polític?

En aquest terreny calia presentar-li batalla. La cosa eficaç hauria estat l'oposar una espiritualitat a la seva materialitat, tan conforme amb les qualitats de la raça catalana, tal com són apreciant-les un tòpic vulgar. A les apologies catalanes del "bon sentit", de la sensatesa, de la moderació, del que en llengua catalana es designa amb el nom intraduïble de seny, calia contraposar-hi una vigorosa exaltació quixotesca, donant al quixotisme altre valor representatiu de raça, que tampoc no correspon a la realitat, amb tot i les disquisicions tendencioses d'En Valentí Almirall.

Es féu tot el contrari. El catalanisme, per als efectes de la seva convivència política, es dividí en tolerable i nefand. Aquell fou precisament el materialista transaccional, jesuític, representat per l'escola de la Lliga. De fet s'integrà a la política espanyola aportant-li el seu temperament fredament conservador i calculista. En canvi, fou considerat nefand el catalanisme exaltat i sincer, noblement radical, sobre el qual es deixà caure, a manera d'estigma, el qualificatiu de separatista; com si el separatisme en la gama de valors polítics d'un país, no fos un dret d'oponió, amb plena licitud, admès a tots els països

on hagi atès la plena aclimatació la llibertat!

Tota nació lliure ratifica contínuament per la seva pròpia llibertat de disgregar-se la seva voluntat de continuar unida. I no conec major incitació al separatisme, que la dictadura de fórmules obligatòries d'unitat. Una nació serà tant més coherent i unida com més llibertat tindrà per a dissoldre's. Voleu fer odiós el més amable dels sentiments? Feu-lo obligatori per la llei.

* * *

És evident que l'escisió ocorreguda avui al catalanisme és una apellació a la idealitat i a la puresa dels principis nacionalista. Però ¿representa una superioritat política respecte a la Lliga? Malauradament, no. Per tal com hi ha una consideració prèvia que invalida tot el seu dret a la categoria de purificador.

Aqueix grup juvenívola protesta ara contra els conturbans de la Lliga amb l'odiosa política oficial espanyola; en canvi ha acceptat la complicitat vergonyosa de la Lliga amb la inqualificable gestió governativa exercida a Catalunya, capaç de suscitar en un país lliure tots els separatismes. Per a aqueix grup, és molt més greu l'acceptar carteres en gabinets esmorteïts que l'acceptar responsabilitats històriques de tenebrositat i de sang...

Però els enemics de Catalunya cometrien una gran injustícia si aduïssin com a prova d'inferioritat aqueixa culpa sagnant; perquè en aqueix punt, el gran pecat de Catalunya ha consistit precisament en la seva unió indissoluble i agressiva amb les més castisses formes de l'Estat espanyol, per a lluitar amb l'altre formidable separatisme: el dels obrers davant la societat burgesa; separatisme que a Catalunya ha tingut també, com a taló d'Aquilles, una taca original de materialitat...

GABRIEL ALOMAR.

**El número 4
d'ACCIÓ CATALANA
sortirà dijous vinent
10 d'agost**

ALTÉS - IMPRESSOR - BARCELONA